

Post HBO: Intensieve Pedagogische Thuisbegeleiding (IPT)

Fontys Hogeschool Sociale Studies

Studiegids 2015-2016

Inhoud

1. INLEIDING	1
1.1 DOELGROEP	1
1.2 DE ONDERWIJS- EN LEERVISIE VAN FHSS	1
1.3 RANDVOORWAARDEN POST-HBO BASISMODULE IPT	2
1.4 CERTIFICEREN	2
1.5 HET DOCENTENTEAM IPT	2
2. DE BASISMODULE IPT INHOUDELIJK	4
2.1 INHOUD	4
2.2 ONDERDELEN BASISMODULE IPT	4
2.3. THEORETISCH KADER	5
2.4 WERKWIJZE	6
2.5 HET PORTFOLIO-ASSESSMENT	7
BIJLAGE 1: KERNCOMPETENTIES IPT	9
BIJLAGE 2: ZELFBEOORDELINGSFORMULIEREN PORTFOLIO ASSESSMENT BASISNIVEAU	13
BIJLAGE 4: STARTASSESSMENT	33
BIJLAGE 3: PORTFOLIO	34
BIJLAGE 4: STARTFORMULIER	36
BIJLAGE 5: REFLECTIEVERSLAG	38

1. Inleiding

In de huidige tijd van participatie, bezuinigingen en ontwikkelingen binnen de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) is de visie op het ondersteunen van gezinnen met een complexe hulpvraag een nieuwe uitdaging geworden. Veel organisaties zijn dan ook op zoek naar een manier van werken waarop de deskundigheid van de professionals gericht, efficiënt en vooral effectief vormgegeven kan worden. De gezinsondersteuner moet door al deze ontwikkelingen korter en efficiënter gaan werken. Hoe kan dit aangepakt worden? Welke kennis en vaardigheden zijn daarvoor nodig? Intensieve Pedagogische Thuisbegeleiding (IPT) is een concrete en praktische vorm van gezinsondersteuning waarbij het oplossingsgericht en activerend samenwerken met de cliënt en zijn/haar systeem centraal staat.

1.1 Doelgroep

Deze post-HBO basismodule is interessant en leerzaam voor alle professionals die met cliënten en hun gezinssysteem werken. Cursisten komen vanuit verschillende werkdomeinen zoals jeugdzorg, thuiszorg, gehandicaptenzorg, psychiatrie, welzijnswerk en WMO samenwerkingsverbanden.

De basismodule is toegankelijk voor mensen met een hbo-opleiding in het sociaal agogisch domein, zoals SPH, MWD, Sociale Studies, Pabo, Pedagogiek, Verpleegkunde en dergelijke. Voor mensen met een andere hbo-opleiding of een mbo-opleiding in de zorg, wordt in een persoonlijk startassessment een inschatting gemaakt over het succesvol (kunnen) deelnemen aan de basismodule.

1.2 De onderwijs- en leervisie van FHSS

De basismodule 'Intensieve Pedagogische Thuisbegeleiding' is een aanverwante module van de bacheloropleiding Social Work van Fontys Hogeschool Sociale Studies. Om die reden sluit de basismodule aan bij het strategische visie en missie van FHSS en de bijhorende onderwijs- en leervisie FHSS.

1.2.1 Missie en visie FHSS

FHSS heeft haar eigen instituutvisie geformuleerd.

Instituutvisie FHSS

"We zijn als instituut gericht op het perspectief bieden en versterken van de student, onszelf, onze collega's, de burger en samenlevingsverbanden waarbij erkenning is voor de kwetsbaarheid en de kracht van individuen en hun netwerken. Hierbij horende kernwaarden zijn: transparant, (ver)sterkend, innovatief." (Missie en Visie Fontys Hogeschool Sociale Studies, 2015)

Figuur 1: Instituutvisie FHSS

1.2.2 Onderwijs- en leervisie

De onderwijsvisie van FHSS geeft antwoord op de vraag waartoe haar onderwijs dient.

Onderwijsvisie FHSS

FHSS leidt studenten op tot sociaal reflexieve professionals die enerzijds (in samenwerking met andere betrokken actoren) voorzien in de impliciete en expliciete ondersteuningsbehoefte van mensen en die zich weten te verhouden tot en weten te handelen in de context en anderzijds sociale verandering en sociale cohesie bevorderen. De belangrijkste taak van het onderwijs en het werkveld is studenten voorbereiden in het vinden van de juiste balans van ondersteuning en het stimuleren van de eigen kracht van de burger om het eigen perspectief te realiseren. (Missie en Visie Fontys Hogeschool Sociale Studies, 2015)

Hierbij richt FHSS zich op drie attitudeaspecten van sociaal-reflexiviteit:

- **Werken aan nieuwsgierigheid & innovatie** wordt binnen de basismodule vormgegeven door studenten te trainen met behulp van actuele authentieke beroepsvraagstukken al dan niet door hen zelf ingebracht;
- **Werken aan verbinding & versterken** wordt allereerst gedaan door regie op het eigen perspectief centraal te stellen in relatie tot het uitoefenen van het (toekomstig) beroep van de sociaal agoog. Studenten worden in gelegenheid gebracht (leer)kwaliteiten van zichzelf en anderen te (h)erkennen en in te zetten om elkaar te versterken waarbij ruimte is voor ieders kwetsbaarheden. Leren van en met elkaar wordt verbonden in een 'sharing community' met als doel door middel van co-creatie te komen tot een meervoudige handelingsrepertoire voor studenten. Dit interdisciplinair werken overstijgt de eigen klas en de basismodule;
- **Werken aan verstandigheid & transparantie** wordt in het onderwijs gedaan door aandacht te hebben voor (actuele) theorieën en methodieken, ervaringsgerichte supervisie, het opdoen van praktijkervaringen en aandacht te hebben voor persoonlijkheidsvorming.

De hierbij horende leervisie sluit aan bij deze doelstelling. FHSS gaat uit van de sociaal-constructivistische visie op leren.

Leervisie FHSS: Sociaal-constructivistische visie op leren

Kennis kan niet één op één overgedragen worden. Iedere student is uniek en heeft zijn eigen interpretatie van de werkelijkheid op basis van zijn eigen mentale representatie, gevormd door persoonlijke voorgeschiedenis, leerstijlen, voorkennis en interesses. Vanuit het sociaal-constructivisme wordt 'leren' beschouwd als 'een proces van uitwisseling' van interpretaties met anderen, waarbij het construeren en reconstrueren van interpretaties van de werkelijkheid een centrale plaats inneemt (Simons, 2000). Leren is cumulatief, contextgebonden, betekenisvol, samenwerkend en zelfsturend. Met het toevoegen van welbevinden en betrokkenheid hieraan, wordt uitgegaan van ervaringsgericht leren. Leren is individueel, maar gebeurt in interactie met anderen en reële gebeurtenissen, die zich bevinden in de zone van naaste ontwikkeling zodat er een cognitief conflict optreedt van waaruit leren ontstaat. (*Missie en Visie Fontys Hogeschool Sociale Studies, 2015*)

1.3 Randvoorwaarden post-Hbo basismodule IPT

Voor het volgen van deze basismodule dien je:

- Tijdens de duur van de basismodule werkzaam te zijn/stage te lopen in minimaal twee gezinnen;
- Werkbegeleiding te krijgen vanuit de eigen organisatie.

1.4 Certificeren

De afronding van deze post-Hbo basismodule gebeurt door het schrijven van een portfolio. Hierin laat de cursist een 18-tal bewijzen zien, die gekoppeld zijn aan de zes landelijke competenties voor de gezinswerker (drie per competentie), waaronder ook beeldmateriaal waarin hij of zij aan het werk is met een cliënt en/of zijn cliëntensysteem. Voordat het portfolio wordt ingeleverd dient de eigen werkbegeleider dit goedgekeurd te hebben, wat in een beoordelingsverslag van deze persoon, als bijlage wordt weergegeven. Cursisten ontvangen van de docent uitgebreide schriftelijke feedback op hun portfolio. Bij vraagtekens of onvoldoende volgt een mondeling assessment, waarna binnen drie maanden een herkansing mogelijk is.

Deze basismodule is geaccrediteerd bij Registerplein, beroepsregister van Agogisch en Maatschappelijk werk, en levert 12.85 punten op in de kamers Agogen (AG), Jeugdzorgwerkers (JZW) en Maatschappelijk werk (MW).

1.5 Het docententeam IPT

De basismodule IPT wordt door expertdocenten uitgevoerd. Alle docenten hebben ruime kennis en praktijk ervaring met werken in gezinnen (gezinsvoogd/gezinsbegeleider/Opleider VIB/VHT/docent oudercursussen).

Er worden ten aanzien van de kwalificaties van het onderwijsteam binnen FHSS eisen gesteld aan inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische componenten. Voor de docenten die lesgeven in de post-Hbo

basismodule IPT wordt de eis gesteld, dat ze binnen een jaar na aanstelling de Fontys Basiskwalificatie Onderwijs (Fontys BKO) of gelijkwaardige lesbekwaamheid behaald hebben. Daarnaast moeten ze minimaal vijf jaar onderwijservaring te hebben en ruime ervaring in de praktijk.

Inhoudelijke kwalificaties

Voor de basismodule IPT worden specifieke eisen gesteld aan de inhoudelijke kwalificaties:

1. Het betreffen docenten met minimaal vijf jaar leservaring;
2. Ze moeten affiniteit hebben met het thema 'intensieve pedagogische thuisbegeleiding';
3. Ze moeten de praktijk van de thuisbegeleiders kennen;
4. Ze moeten de grens tussen professionele afstand en nabijheid kunnen bewaken.

Onderwijskundige kwalificaties

Bij de basismodule IPT zijn twee onderwijskundige kwalificaties van belang:

1. Didactische bekwaamheid: Alle docenten hebben minimaal de Fontys Basiskwalificatie Onderwijs (BKO) of gelijkwaardige pedagogische aantekening afgerond;
2. Toetsbekwaamheid: minimaal 1 docent uit het IPT-team heeft zich bekwaamd op het gebied van toetsing. Dit kan door het behalen van een certificaat op het gebied van toetsing behaald op het niveau van BKE en/of SKE of de Fontys MKO Didactiek & Toetsing of de SKO Didactiek & Toetsing. Het met goed gevolg volgen van een interne toetstraining is ook een mogelijkheid.

2. De basismodule IPT inhoudelijk

Dit hoofdstuk beschrijft uit welke fasen het assessment bestaat, welke normering wordt toegepast en hoe de beoordeling tot stand komt.

2.1 Inhoud

Methodisch en procesmatig werken staan centraal in deze basismodule, evenals activerend en oplossingsgericht communiceren met de cliënt en zijn/haar systeem. Met theoretische en praktische handvaten, die in de IPT-basismodule geoefend en uitgewisseld wordt, voelen werkers zich sterker en meer toegerust om in diverse thuissituaties flexibel en adequaat te kunnen begeleiden. Het doel is om de student te leren op een systemische, oplossingsgerichte wijze ouders en hun kinderen ambulante te ondersteunen. Dat doet de student onder andere door hen in hun 'eigen kracht' te zetten en in dialoog te zoeken naar hulpbronnen binnen het eigen netwerk. Daarnaast gaat de student samen op zoek naar passende tips en praktische hulpmiddelen die afgestemd zijn op de specifieke vraag van het kind en zijn ouders. Hierbij is het de kunst om per situatie/gezin, te zoeken naar een goede balans tussen activeren en compenseren. De realiteit van de zorg onder andere door de casus inbreng van cursisten, allen werkzaam in de praktijk, is leidraad van het onderwijs.

Na afronding van deze basismodule kunnen hulpverleners direct zelfstandig aan het werk in de brede context binnen het sociaal domein, zowel vanuit de eerste lijn als generalist bij keukentafelgesprekken vanuit de gemeente of als laagdrempelige gezinsondersteuning/begeleiding. Ook kan dit vanuit de tweede en derde lijn als ambulante medewerker. De hulpverleners kunnen verschillende rollen vervullen: gezinsbehandelaar, gezinsondersteuner, gezinsbegeleider en thuisbegeleider. De organisaties waarin de hulpverleners werkzaam zijn, zijn divers, bijvoorbeeld Algemeen Maatschappelijk werk of vanuit gespecialiseerde instellingen (Gehandicaptenzorg, Jeugdzorg, Psychiatrie) of ZZP bedrijven en kleinere zorgbureaus met een van deze specialisaties.

2.2 Onderdelen basismodule IPT

De basismodule Intensieve Pedagogische Thuisbegeleiding omvat, naast een startbijeenkomst, een startassessment, een eindassessment en certificeringsbijeenkomst, 12 dagdelen, verdeeld over acht cursusbijeenkomsten.

Bijeenkomst	Inhoud
1	<u>Introductie en kennismaking</u> <ul style="list-style-type: none">• Visie op en uitgangspunten van hulpverleners in gezinnen.• Basisattitude gezinswerker.• Introductie in het gezin, invoegen en afstemmen.
2	<u>Oriënteren</u> <ul style="list-style-type: none">• Oriëntatie op algemene en specifieke situatie van en met het gezin: Het verzamelen van informatie en analyseren van de hulpvraag.
3	<u>Werkplan ontwikkelen</u> <ul style="list-style-type: none">• Samen met het gezin de hulpvraag concretiseren.• Doelen formuleren en het werkplan opstellen.
4	<u>Veranderen binnen het gezin</u> <ul style="list-style-type: none">• Werkplan uitvoeren en bijstellen• Samen met het gezin werken aan gedragsverandering• Middels VIB reflecteren op eigen interactie.• En fenomeen weerstand binnen gezin of binnen jezelf herkennen en erkennen.
5	<u>Veranderen met behulp van specifieke methodieken</u>

	<ul style="list-style-type: none"> • Oplossingsgericht Werken. • Uitgaan van de krachten en mogelijkheden van mensen.
6	<u>Veranderen en rol van Casemanagement en Sexualiteit/ intimiteit</u> <ul style="list-style-type: none"> • Casemanagers binnen de hulpverlening, • Welzijn nieuwe stijl en • de kwaliteit van het netwerk van het gezin. • Begrip en grenzen met betrekking tot binding en intimiteit, onder andere met vlaggenmethode
7	<u>Veranderen binnen jezelf en je team</u> <ul style="list-style-type: none"> • Het professioneel inzetten van jezelf en het creëren van een veilig team.
8	<u>Evalueren en afscheid nemen</u> <ul style="list-style-type: none"> • Afronden van het hulpverleningsproces. • Samen met ouders het hulpverleningsproces evalueren. • Afronden van de opleiding

2.3. Theoretisch kader

De basismodule hanteert als theoretisch kader de volgende **vier perspectieven**:

1. **Communicatie theorie**

De kwaliteit van de (verbale en non verbale) communicatie bepaalt mede de ontwikkelingsmogelijkheden van kinderen en volwassenen. Door de communicatie en interacties van het gezin te analyseren wordt inzichtelijk hoe het gezinssysteem en zijn onderlinge betrekkingen zijn georganiseerd en op welke punten zij ondersteuning/uitbreiding kunnen gebruiken. Datzelfde geldt voor de interactie tussen het gezin en de hulpverlener (die dus congruent vanuit dit model dient te communiceren);

2. **Leertheorie**

De hulpverlener kijkt samen met de cliënt naar zijn of haar sterke kanten en gaat uit van de aanwezige vermogens om te werken aan praktische oplossingen gericht op een concreet doel. Binnen dit perspectief wordt gekeken naar ontwikkelingsstaken, opvoedingstaken, mogelijkheden, krachten en belemmerende factoren;

3. **Systeemtheorie**

Ieder individu, gezin, familie is onderdeel van een groter geheel. Vanuit dit referentiekader wordt het psychosociaal functioneren van een persoon gezien als functie van het grotere geheel waarbinnen die persoon is opgenomen. Gekeken wordt naar de structuur van het gezin en interactiepatronen (subsystemen, hiërarchie, coalities). Daarnaast is de sociale integratie van belang: hoe sterker de sociale integratie (binding) van een persoon in een groep is, des te sterker zal de controle van die groep op de persoon zijn. Door sociale verbanden te herstellen kan 'binding' met de samenleving worden gecreëerd.

4. **Oplossingsgericht werken**

Cliënten worden gezien als competent en experts van hun eigen ervaringen. Binnen het oplossingsgericht werken staat de oplossing centraal, in plaats van het probleem. De verandering begint bij het formuleren van de gewenste situatie. Empowerment, bekrachtigen en eigenmachtig maken staan centraal. De cliënt wordt respectvol en niet betuttelend benaderd. De hulpverlener heeft een positieve, open houding. Het gaat vooral om de basishouding en de manier van denken, kijken en luisteren van de hulpverlener. De methode is om die reden toepasbaar op vrijwel alle terreinen waarbij iemand een hulpverlenend gesprek voert.

2.4 Werkwijze

2.4.1 Tijdsbesteding en begeleiding

Na een informatiebijeenkomst zijn er individuele startassessments. Daarna zijn er acht lesdagen (één keer per maand van 9.30 - 16.30 uur) en tenslotte volgt er na de positieve beoordeling van het opgestelde portfolio een certificeringsbijeenkomst. Binnen de lesdagen is ruimte gemaakt voor een aantal intervisiemomenten.

Als voorbereiding op de lesdagen dient de student theorie voor te bereiden en regelmatig wordt aan de student gevraagd om een eigen casus mee te nemen.

Het praktische werk in de gezinnen of bij de cliënt thuis (wat een voorwaarde is voor het volgen van de opleiding) is veelal een onderdeel van de betaalde baan van cursisten. Daarmee zijn dat uren, die de cursist toch al maakt en dus geen extra tijdsinvestering in verband met de basismodule IPT. In sommige gevallen is dit echter een leerwerkplek of een stage, dan is het dus een extra tijdsinvestering die gekoppeld is aan het volgen van de IPT.

De werkbegeleiding die de student krijgt binnen de werksituatie is voor sommigen een extra tijdsinvestering (ongeveer 1 uur per twee à drie weken). Daarnaast is de student vanaf het begin bezig met het verzamelen van de bewijzen voor zijn of haar portfolio. In samenspraak met de werkbegeleider maakt de student een keuze uit het bewijsmateriaal wat wordt uitgebreid tot een portfolio.

2.4.2 Competenties

De basismodule IPT gaat uit van zes zogenaamde kerncompetenties. Deze kerncompetenties zijn ontleend aan het 'Competentieprofiel Intensief Pedagogisch Thuishulpverlener' (NIZW, 2002).

1. Methodisch Handelen
2. Zelfhantering
3. Communiceren
4. Samenwerken
5. Competentiegericht werken
6. Procesbegeleiding

Onder het begrip 'competentie' wordt het vermogen verstaan om in een bepaalde beroepssituatie in een bepaalde beroepsrol adequaat te handelen. De beroepsrol die de student met behulp van de basismodule gaat leren innemen, is die van een hulpverlener, die in de thuissituatie pedagogische hulp en ondersteuning gaat bieden aan ouders en kinderen inzake opvoedingsproblemen. Competenties zijn verder op te vatten als geïntegreerde sets van onderliggende kennis-, vaardigheids- en houdingscomponenten. De competenties worden zichtbaar in het gedrag.

Voorafgaande aan en op het einde van de basismodule IPT wordt ieders competentieniveau in beeld gebracht met behulp van een zogenaamd startassessment. Bij een assessment gaat het om het beoordelen van gedrag in een realistische beroepssituatie. Centraal staat of iemand in staat is in de praktijk succesvol te handelen, waarbij er meerdere manieren kunnen zijn om succesvol te zijn.

2.4.3 Assessments

Assessments zijn er in diverse vormen. Voor de basismodule IPT is gekozen voor een zogenaamd 'portfolio-assessment', dat uit meerdere delen bestaat: aanmelding, startassessment, bewijsmateriaal vergaren en het eindassessment. Voor het startassessment is gekozen voor een zeer beperkt portfolio-assessment, voor het eindassessment voor een uitgebreid portfolio-assessment, waarbij bewijzen worden geleverd aan de hand van alle zes de competenties. Een portfolio kan bestaan uit een reeks van documenten, zoals plannen, rapporten, brieven, verslagen en video- of audiotapes van gesprekken. In Bijlage 3: Portfolio staat uitgebreide informatie over de inhoud en opbouw van een portfolio.

De functie van een portfolio-assessment voor de basismodule is meerledig, namelijk:

1. Het vaststellen van het instapniveau van de deelnemer (wat zijn de eerder verworven competenties);
2. Het accentueren van eigenaarschap ten aanzien van het eigen leerproces (parallel aan de methodiek oplossingsgericht werken, en empoweren, zoals gewerkt wordt binnen gezinnen en met de cliënten). Dit leidt tot het bewust en gefundeerd formuleren van leerdoelen naar aanleiding van het startassessment;
3. Het toetsen of aan het eind van de basismodule het basisniveau bereikt is en het formuleren van leerpunten voor vervolgmodes.

2.5 Het portfolio-assessment

2.5.1 Fasen van het portfolio-assessment

In het portfolio-assessment worden de volgende fasen onderscheiden:

1. Aanmelding;
2. Startassessment;
3. Verzamelen van bewijsstukken tijdens de basismodule;
4. Eindassessment.

Aanmelding

Middels een aanmeldingsformulier meldt de student zich aan voor de basismodule IPT. Om toegelaten te worden tot de basismodule dient de potentiële student in het bezit te zijn van een getuigschrift van een relevante hbo-opleiding of aantoonbaar een HBO werk- en denkniveau te hebben. Personen zonder relevant HBO-getuigschrift worden uitgenodigd voor een toelatingsgesprek.

Tevens dient de student over minstens twee jaar relevante werkervaring te beschikken, dat wil zeggen: werkervaring in een hulpverlenings- of agogische setting. De docenten beoordelen op basis van het ingevulde aanmeldingsformulier en indien van toepassing het toelatingsgesprek of de indiener wordt toegelaten tot de basismodule en het assessment.

Startassessment

Het startassessment bestaat uit twee onderdelen: zelfbeoordeling van competenties en een assessmentgesprek. Voor de zelfbeoordeling worden de volgende stappen gezet:

1. Neem kennis van de “kerncompetenties IPT” (Bijlage 1: Kerncompetenties IPT);
2. Beoordeel en scoor het niveau van de competenties met behulp van het “zelfbeoordelingsmodel voor de deelnemer” (Bijlage 2: Zelfbeoordelingsformulieren portfolio assessment basisniveau). Scoor de verschillende competenties per handeldingsdimensie (subonderdelen van een competentie) in bijlage 2 met een cijfer tussen 0 en 10. In een volgend schema wordt aangegeven waar de student zich aan het eind van de basismodule wil bevinden. Daarmee geeft de student aan wat hij of zij wil leren en waar de doelen liggen, die vervolgens als leerdoelen te formuleren zijn. Na elke competentie is een pagina met een totaaloverzicht van de betreffende competentie. Hier kan de student een gemiddelde van de scores aangeven, met daarbij een toelichting en een streven voor het einde van de basismodule, plus een voorlopig plan. Tot slot is daaronder een mogelijkheid om uit dit alles een of meer leerdoelen te formuleren, die gekoppeld zijn aan deze competentie;
3. Bespreek deze zelfbeoordeling met de werkbegeleider, met als doel overeenstemming te bereiken over de aangegeven niveaus en dus ook over de persoonlijke leerdoelen waaraan gewerkt gaat worden tijdens de basismodule. De werkbegeleider geeft schriftelijk aan de niveaubepaling te herkennen en te erkennen. Dit is de enige vorm van “bewijs” die bij het startassessment geleverd dient te worden. Er is dus sprake van een zeer beperkt portfolio.

Tijdens het assessmentgesprek bespreekt één assessor met de student de competenties aan de hand van het aangeleverde competentieprofiel. Het gesprek duurt maximaal een half uur. De functie van dit assessmentgesprek is formatief, dat wil zeggen dat geprobeerd wordt zicht te krijgen op het ontwikkelingsniveau in relatie tot het te behalen basisniveau van competenties van de basismodule. Uit dit gesprek dient concrete informatie te komen, waarmee de student zijn of haar leerdoelen ten aanzien van de basismodule kan formuleren.

Verzamelen van bewijsstukken tijdens de basismodule

Tijdens het verloop van de basismodule werkt de student aan zijn of haar leerdoelen, wordt informatie aangereikt, wordt gewerkt aan opdrachten, enz. Deze informatie wordt toegepast tijdens het werken met de gezinnen. Op de resultaten en ervaringen reflecteert de student zelf samen met de werkbegeleider en in de intervisie. De student brengt dit in ter bespreking op de bijeenkomsten. Er worden dus allerlei materialen verzameld waaruit een selectie wordt gemaakt, die kan dienen als bewijsmateriaal om bij het eindassessment van de basismodule in te brengen. In Bijlage 3: Portfolio staat meer informatie over het werken met een portfolio.

Eindassessment

Ook het eindassessment bestaat uit twee onderdelen:

1. Een **zelfbeoordeling** van competenties aan de hand van de aangeleverde en onderbouwde bewijzen en
2. Een eventueel **eindassessmentgesprek**.

Wanneer het Portfolio als voldoende beoordeeld wordt is hiermee het certificaat behaald. Wanneer er vragen of twijfels zijn bij de bewijzen, de onderbouwing en verantwoording of de invulling van de assessmentschema's volgt een assessmentgesprek.

Voor de zelfbeoordeling zet de student de volgende stappen:

1. De student beoordeelt het niveau van zijn of haar competenties met behulp van het zelfbeoordelingsmodel (Bijlage 2: Zelfbeoordelingsformulieren portfolio assessment basisniveau) en neemt dan de beslissing over de definitieve samenstelling van het portfolio met de verzamelde "bewijzen" uit de praktijk en de reflectie plus onderbouwing hiervan. De student levert drie bewijzen per competentie aan. Bij de hieraan gekoppelde zelfbeoordeling maakt de student een keuze uit de scoremogelijkheden 0 - 10. Per bewijsstuk wordt een zogenaamd 'Formulier START' (Bijlage 4: Startassessment) ingevuld en geeft de student een gedegen onderbouwing/reflectie (zie bijlage 5: Reflectieverslag);
2. De student levert het gevulde portfolio in bij de werkbegeleider en bespreekt met hem/haar deze keus aan bewijzen en de daarbij behorende zelfbeoordeling, met als doel overeenstemming te bereiken over de aangegeven niveaus en over de resultaten die behaald zijn met het werken aan de persoonlijke leerdoelen;
3. De werkbegeleider geeft schriftelijk per competentie in een verslag aan de niveaubepaling van de deelnemer te herkennen en te erkennen. Deze schriftelijke verklaring is een "verplicht" onderdeel van het portfolio en daarmee een van de onderdelen, die bij het eindassessment geleverd dienen te worden. De inhoud van de niveaubepaling en de verklaring van de werkbegeleider dienen in grote mate overeen te stemmen. Het is tevens een eis dat de beoordeling van de werkbegeleider voldoende is, om het portfolio in te kunnen leveren bij de Fontysdocent. Het portfolio wordt door één assessor beoordeeld.
4. Het portfolio dient tevens een video-opname te bevatten, waarop de student zichtbaar werkt met een gezin vanuit empowerment en de basisattitude inzet.

2.5.2 De normering

De assessor geeft een oordeel op basis van:

- De zelfbeoordeling van de deelnemer;
- Het verslag van de werkbegeleider;
- De relevantie, actualiteit en kwaliteit van de bewijzen;
- Mate van reflectie (wat-hoe-waarom);
- Verantwoording en verwijzing naar de competenties.

Voornoemde punten maken het mogelijk om voor de deelnemer inzichtelijk te maken op basis waarvan de assessor oordeelt of aan de normering is voldaan of niet.

Misschien ten overvloede: de student krijgt altijd een schriftelijke uitgebreide en onderbouwde beoordeling, waarbij feedback wordt gegeven per competentie. De student heeft altijd recht op een gefundeerd en inzichtelijk oordeel van de assessor. Om de kwaliteit van het oordeel in het eindassessment te waarborgen, wordt het portfolio door een assessor beoordeeld. Bij twijfel of onvoldoende wordt altijd een tweede assessor ingeschakeld, die het portfolio opnieuw en onafhankelijk gaat beoordelen.

2.5.3 Beoordeling portfolio

De beoordeling kan leiden tot:

1. Voldaan: Er vindt geen eindgesprek plaats;
2. Voldaan, maar: Er liggen op bepaalde punten nog vragen er vindt een gesprek plaats. De deelnemer wordt vooraf op de hoogte gebracht van de vragen die besproken worden;
3. Niet voldaan: De deelnemer wordt op de hoogte gebracht en krijgt schriftelijk feedback om de portfolio aan te passen. Binnen 3 maanden vindt herkansing plaats.

Bijlage 1: Kerncompetenties IPT

Kerncompetentie: methodisch handelen

A. Definitie

Onder methodisch handelen wordt verstaan:

Het vermogen om in het kader van het hulpverlenend handelen, in voortdurende *dialogoog* met de cliënt (het cliëntstelsysteem), op *cyclische* wijze en op basis van *systematische reflectie*:

- problemen te analyseren;
- de (pedagogische) hulpvraag in kaart te brengen;
- de pedagogische hulpvraag vast te stellen;
- een handelingsplan op te stellen;
- het handelingsplan uit te voeren;
- het handelingsplan te evalueren en bij te stellen.

De IPT-er richt zich op het functioneren van het gezin in al zijn facetten. Daarbij maakt hij onderscheid in de volgende drie zogenaamde “perspectieven van gezinsfunctioneren”:

- het functioneren van het gezin als systeem;
- de kwaliteit van de communicatie en
- de aan- en afwezigheid van de benodigde competenties van de gezinsleden.

In de handelingsdimensies 2 tot en met 6 komen alle drie de perspectieven aan de orde.

B. Handelingsdimensies binnen deze competentie

1. **De dialoog met de cliënt aangaan en onderhouden:** De IPT-er: gaat een tweegesprek aan met de cliënt/het cliëntstelsysteem, blijft voortdurend in gesprek met de cliënt/het cliëntstelsysteem en helpt het gezin in gesprek te blijven met hem/haar, (onder)neemt alle activiteiten en beslissingen in samenspraak met de cliënt/het cliëntstelsysteem.
2. **Problemen analyseren:** De IPT-er ondersteunt het gezin: hoofd- van bijzaken te onderscheiden, de kern van het probleem en de bevorderende en belemmerende factoren (op individueel, gezinsniveau en mesoniveau) te benoemen; maakt samen met het gezin een gezinstaxatie (volgens het balansmodel of een vergelijkbaar model) en erkent en respecteert het cliëntstelsysteem in hun keuzes en visies op de problemen en oplossingen.
3. **De (pedagogische) hulpvraag in kaart brengen en vaststellen;** De IPT-er onderzoekt samen met het gezin hun wil/bereidheid tot veranderen; ondersteunt het gezin bij het zoeken naar mogelijkheden tot verandering, bij het interpreteren van (diagnostische) informatie, bij het formuleren van hun hulpvraag, bij het vaststellen van hun mogelijkheden/competenties en bij zoeken naar welke mogelijkheden /competenties uitgebouwd kunnen worden.
4. **Een handelingsplan opstellen:** De IPT-er helpt het gezin haalbare en eigen doelen te stellen op basis van de eerder geformuleerde hulpvragen. Hij ondersteunt het gezin bij het formuleren van het gewenste resultaat (op basis van een realistische inschatting). De IPT-er kiest samen met het gezin uit de in te zetten methoden en technieken en maakt met het gezin een planning van de activiteiten en plant in samenspraak met het gezin frequentie, duur en intensiteit van de thuisbegeleidingscontacten.
5. **Het handelingsplan uitvoeren:** De IPT-er ondersteunt het gezin bij het uitvoeren van het opgestelde plan.
6. **Het handelingsplan evalueren en bijstellen:** De IPT-er ondersteunt het gezin bij het evalueren van het uitgevoerde plan op de vastgestelde momenten en indien nodig bij het bijstellen en evalueren van het plan op basis van de evaluatie.
7. **Systematisch reflecteren:** De IPT-er laat zien dat reflectie een vast onderdeel is van het eigen professioneel handelen en geeft aan welke invloed reflectie hierop heeft. Hij vraagt het gezin (en collega's) om feedback op eigen handelen en laat zien hoe deze feedback doorwerkt in eigen reflectie en handelen. Daarnaast laat hij zien dat reflectie systematisch gebeurt (bijvoorbeeld volgens de cyclus van Korthagen, zie Bijlage 5: Reflectieverslag).

Kerncompetentie: zelfhantering

A. Definitie

Onder zelfhantering wordt verstaan:

Het vermogen om op een adequate wijze zichzelf te hanteren binnen de gegeven context, door middel van *grenzen aan te geven en te hanteren, afstand en nabijheid in de werkrelatie met het cliëntsysteem te hanteren, te handelen vanuit zicht op de eigen sterke en zwakke kanten, zichzelf in stressvolle situaties te hanteren, verantwoordelijkheid te nemen en te delen en te reflecteren op de zelfhantering.*

B. Handelingsdimensies binnen deze competentie

1. **Grenzen aangeven en hanteren:** De IPT-er kent eigen grenzen en geeft aan wanneer deze overschreden worden. Hij herkent andermans grenzen en erkent deze.
2. **Afstand en nabijheid hanteren:** De IPT-er laat zich in de werkrelatie niet meeslepen door problemen en emoties van het cliëntsysteem maar blijft voldoende betrokken; neemt de problemen van het cliëntsysteem 'niet mee naar huis' ('problemen loslaten'), maar is voldoende betrokken.
3. **Handelen vanuit zicht op de eigen sterke en zwakke kanten:** De IPT-er handelt vanuit zicht op eigen sterke en zwakke kanten en vraagt desgewenst om ondersteuning van collega's.
4. **Zelfhantering in stressvolle situaties:** De IPT-er herkent spanning bij zichzelf en zet dit om in adequaat handelen. Hij herkent spanning bij het cliëntsysteem en reageert hier adequaat op.
5. **Verantwoordelijkheid nemen en delen:** De IPT-er maakt zelfstandig en op transparante wijze keuzes en neemt zelfstandig en op transparante wijze besluiten. Hij neemt op transparante wijze verantwoordelijkheid en deelt die met anderen.
6. **Reflectie op de zelfhantering:** De IPT-er reflecteert op de eigen zelfhantering en betreft hierbij feedback van anderen en trekt op basis van reflectie conclusies voor zelfhantering in de toekomst.

Kerncompetentie: communiceren

A. Definitie

Onder communiceren wordt verstaan:

Het vermogen om op basis van de *basisattitude* (zie bijeenkomst 1, werkblad 1.13 e.v.) *sensitief responsief te zijn*, constructief en op basis van gelijkwaardigheid met het cliëntsysteem te *communiceren*, ook over het handelingsplan, over de hulpverlening te *rapporteren* en het eigen handelen *bespreekbaar te maken en te verantwoorden*.

B. Handelingsdimensies binnen deze competentie

1. **Communiceren vanuit de basisattitude:** De IPT-er sluit aan bij de hulpvraag van het gezin en stemt af op het angstniveau van het gezin. Hij richt zich op wat goed gaat en is vasthoudend daar waar nodig. De IPT-er werkt transparant, is echt, geeft erkenning aan de culturele en etnische achtergrond en benadert het gezin respectvol. Hij; beschouwt crisissen als kansen, wil leren en is nieuwsgierig.
2. **Sensitief responsief zijn:** De IPT-er nodigt het cliëntsysteem uit hun verhaal te vertellen en luistert actief naar het verhaal/de signalen en reageert daar adequaat op. Hij stelt verhelderende vragen terwijl hij de

ander op zijn gemak stelt. Hij bevestigt de impact van het verhaal en geeft de ander het gevoel begrepen te zijn.

3. **Constructief en op basis van gelijkwaardigheid communiceren:** De IPT-er zendt inhoudelijk relevante boodschappen uit en checkt of de boodschap juist is overgekomen. Hij ontvangt de respons op eigen boodschap, hanteert het betrekkningsniveau adequaat, geeft op inhouds- en betrekkningsniveau dezelfde boodschappen en; schat de impact van de boodschap van het cliëntstelsel in. De IPT-er geeft en ontvangt gedrags- en gevoelsreflecties, stelt vragen en vraagt door. Hij is in staat om hoofd- en bijzaken te onderscheiden, vat samen en checkt of de samenvatting klopt.
4. **Communiceren in het kader van het handelingsplan:** De IPT-er verwoordt de pedagogische hulpvraag in de taal van het cliëntstelsel en geeft heldere uitleg over de te nemen stappen en de wijze van werken. Hij zet het handelingsplan op papier in de taal van het cliëntstelsel en evalueert tijdens een gesprek in de taal van het cliëntstelsel.
5. **Rapporteren:** De IPT-er kan op een heldere manier mondeling verslag uitbrengen van zijn/haar werkzaamheden in de stijl van praten van de luisteraar. Hij kan schriftelijk, op een heldere en duidelijke manier, evaluatiegegevens aanleveren en de schrijfstijl aanpassen aan de lezer.
6. **Handelen bespreekbaar maken en verantwoorden:** De IPT-er kan eigen en andermans handelen bespreekbaar maken en kan eigen handelwijze en besluitvorming expliciteren en kan de eigen handelwijze en besluitvorming verantwoorden.

Kerncompetentie: samenwerken

A. Definitie

Onder samenwerken wordt verstaan:

Het vermogen om *functioneel met het cliëntstelsel en andere disciplines samen te werken* en daarmee een *bijdrage te leveren* aan een gemeenschappelijk doel, zicht hebbende op de eigen rol en het eigen aandeel in de samenwerkingsrelatie.

B. Handelingsdimensies binnen deze competentie

1. **Samenwerken met het cliëntstelsel:** De IPT-er bespreekt wederzijdse verwachtingen ten aanzien van het samenwerken met het cliëntstelsel en houdt de realiteit in het oog. Hij stelt een contract op en maakt afspraken met het cliëntstelsel, komt deze na en spreekt, indien nodig het cliëntstelsel aan op hun afspraken. Hierbij benoemt hij ieders verantwoordelijkheden en handelt hiernaar.
2. **Samenwerken met andere disciplines:** De IPT-er overlegt met andere disciplines, expliciteert hierbij het eigen handelen en betreft andere disciplines in eigen afwegingen. Hij consulteert andere disciplines, verstrekt consultatie en levert een bijdrage in de besluitvorming tezamen met andere disciplines.

Kerncompetentie: competentiegericht werken

A. Definitie

Onder competentiegericht werken wordt verstaan:

Het vermogen om het cliëntsysteem in staat te stellen zich (beter) toe te rusten voor de taken die het alledaagse leven met zich mee brengt, door middel van het vergroten van de mogelijkheden van het cliëntsysteem en het leren van vaardigheden.

B. Handelingsdimensies binnen deze competentie

1. **Vergroten van de mogelijkheden van het cliëntsysteem:** De IPT-er houdt zichtbaar rekening met de mogelijkheden en beperkingen van het cliëntsysteem. Hij spreekt het cliëntsysteem aan op aanwezige mogelijkheden en stimuleert hen die te benutten. Hierbij ondersteunt hij bij het vinden van eigen oplossingen en biedt emotionele steun bij positieve en negatieve ervaringen. De IPT-er benoemt en bekrachtigt de vorderingen van het cliëntsysteem.
2. **Leren van vaardigheden:** De IPT-er doet gewenst gedrag voor, oefent gewenst gedrag met het cliëntsysteem en de afzonderlijke gezinsleden en geeft uitleg over het effect van handelen en geeft adviezen die passen bij het cliëntsysteem.

Kerncompetentie: procesbegeleiding

A. Definitie

Onder procesbegeleiding wordt verstaan:

Het vermogen om *in te voegen* in het cliëntsysteem, *leiding te geven* aan het proces van samenwerking en hulpverlening, het hulpverleningsproces *af te ronden* en daar omtrent de *verantwoordelijkheid te dragen*.

B. Handelingsdimensies binnen deze competentie

1. **Invoegen:** De IPT-er gedraagt zich als gast, toont respect voor en houdt expliciet rekening met de (andere) normen en waarden en de (culturele en etnische) achtergrond van het cliëntsysteem. Hierbij toont hij respect voor en houdt expliciet rekening met de privacy van het cliëntsysteem en toont respect voor de eigenheid van het cliëntsysteem.
2. **Leiding geven aan het proces:** De IPT-er geeft leiding aan de samenwerking met het cliëntsysteem en aan het proces van hulpverlening. Hierbij betreft de IPT-er de inbreng van het cliëntsysteem en; is helder in zijn aanpak naar alle partijen. Hij neemt volgbare stappen en beslissingen en betreft hierin het cliëntsysteem.
3. **Verantwoordelijkheid dragen:** De IPT-er kan verantwoordelijkheid dragen en hierover verantwoording afleggen aan alle betrokkenen en hij kan vanuit de dialoog het cliëntsysteem wijzen op eigen taken en verantwoordelijkheden.
4. **Hulpverleningsproces afronden:** De IPT-er ondersteunt het gezin bij het gefaseerd afbouwen van het hulpverleningsproces. Hij rondt het hulpverleningsproces af door onder andere resultaten te benoemen, mogelijke vervolghulp te bewegwijzieren en afscheid te nemen. Na afronding neemt de IPT-er contact op in het kader van follow-up.

Bijlage 2: Zelfbeoordelingsformulieren portfolio assessment basisniveau

Beoordelingsformulier I: Kerncompetentie: methodisch handelen

Naam deelnemer:

Kerncompetentie: Methodisch handelen	Indicatoren	Aantekeningen
Handelingsdimensie Kan de dialoog aangaan en onderhouden	<i>Vaste indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - gaat een tweegesprek aan met de cliënt/het cliëntsysteem - blijft voortdurend in gesprek met de cliënt/cliëntsysteem en helpt het gezin in gesprek te blijven met hem/haar - (onder)neemt alle activiteiten en beslissingen in samenspraak met de cliënt/cliëntsysteem <i>Aanvullende indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - - 	
Handelingsdimensie Problemen analyseren	<i>Vaste indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - ondersteunt het gezin hoofd- van bijzaken te onderscheiden - ondersteunt het gezin de kern van het probleem te benoemen - ondersteunt het gezin bevorderende en belemmerende factoren te benoemen (op indiv/gezins/meso-niveau) - maakt samen met het gezin een gezinstaxatie (volgens balansmodel of vergelijkbaar model) - erkent en respecteert het cliëntsysteem in hun keuzes en visies op de problemen en oplossingen - gaat hierbij te werk vanuit alle 3 de perspectieven <i>Aanvullende indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - - 	
Handelingsdimensie De (pedagogische) hulpvraag in kaart brengen en vaststellen	<i>Vaste indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - onderzoekt samen met het gezin hun wil/bereidheid tot veranderen - ondersteunt het gezin bij het zoeken naar mogelijkheden tot verandering - ondersteunt het cliëntsysteem bij het interpreteren van (diagnostische) informatie - ondersteunt het cliëntsysteem bij het formuleren van hun hulpvraag - ondersteunt het gezin bij het vaststellen van hun mogelijkheden/competenties en bij zoeken naar welke 	

Kerncompetentie: Methodisch handelen	Indicatoren	Aantekeningen
	<p>mogelijkheden/competenties uitgebouwd kunnen worden</p> <ul style="list-style-type: none"> - gaat hierbij te werk vanuit alle 3 de perspectieven <p><i>Aanvullende indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - - 	
<p>Handelingsdimensie</p> <p>Handelingsplan opstellen</p>	<p><i>Vaste indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - helpt het gezin haalbare en eigen doelen te stellen op basis van de eerder geformuleerde hulpvragen - ondersteunt het gezin bij het formuleren van het gewenste resultaat (op basis van een realistische inschatting) - kiest samen met het gezin uit de in te zetten methoden en technieken - maakt met het gezin een planning van de activiteiten - plant in samenspraak met het gezin frequentie, duur en intensiteit van de thuisbegeleidingscontacten - gaat hierbij te werk vanuit alle 3 de perspectieven <p><i>Aanvullende indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - - 	
<p>Handelingsdimensie</p> <p>Handelingsplan uitvoeren</p>	<p><i>Vaste indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - ondersteunt het gezin bij het uitvoeren van het opgestelde plan - gaat hierbij te werk vanuit alle 3 de perspectieven <p><i>Aanvullende indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - - 	
<p>Handelingsdimensie</p> <p>Handelingsplan evalueren en bijstellen</p>	<p><i>Vaste indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - ondersteunt het gezin bij het evalueren van het uitgevoerde plan op de vastgestelde momenten - ondersteunt het gezin bij, indien nodig, het bijstellen van het plan op basis van de evaluatie - ondersteunt het gezin bij het evalueren van de uitvoering van het plan bij elke relevante aanleiding en ondersteunt het bijstellen indien nodig - gaat hierbij te werk vanuit alle 3 de perspectieven <p><i>Aanvullende indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - - 	
<p>Handelingsdimensie</p> <p>Systematisch</p>	<p><i>Vaste indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - laat zien dat reflectie een vast onderdeel is van het eigen 	

Kerncompetentie: Methodisch handelen	Indicatoren	Aantekeningen
reflecteren	<p>professioneel handelen en geeft aan welke invloed reflectie hierop heeft</p> <ul style="list-style-type: none"> - vraagt het gezin (en collega's) om feedback op eigen handelen en laat zien hoe deze feedback doorwerkt in eigen reflectie en handelen - laat zien dat reflectie systematisch gebeurt (bijvoorbeeld volgens de cyclus van Korthagen, zie bijlage 5). <p><i>Aanvullende indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - - 	
Beoordeling kerncompetentie:	Cijfer tussen 0 – 10.	

Beoordeling kerncompetentie	<p>Geef aan op de schaal van 0-10 waar je zit.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Geef hierbij antwoord op de volgende vragen: - Wat heb je al gedaan/wat kun je al dat maakt dat je op dat punt in de schaal zit, maak hierbij verbinding met de handelingsdimensies - Waar zou je op het einde van de basismodule willen zitten, maak ook hierbij verbinding met de handelingsdimensies. 	
------------------------------------	---	--

<p>0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10</p>
<p>Toelichting op eigen schaalbeoordeling:</p>

Waar zou je op het einde van de basismodule willen zitten?

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Wat heb je dan aan het einde van de basismodule geleerd/bereikt/ontwikkeld?

(Eventuele) leerdoel(en) m.b.t. deze competenties

Beoordelingsformulier II : Kerncompetentie: zelfhantering

Naam deelnemer:

Kerncompetentie: Zelfhantering	Indicatoren	Aantekeningen
Handelingsdimensie Kan grenzen aangeven en hanteren	<i>Vaste indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - kent eigen grenzen en geeft aan wanneer deze overschreden worden - herkent andermans grenzen en erkent deze <i>Aanvullende indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - - 	
Handelingsdimensie Kan afstand en nabijheid hanteren	<i>Vaste indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - laat zich in de werkrelatie niet meeslepen door problemen en emoties van het cliëntsysteem en blijft voldoende betrokken - neemt de problemen van het cliëntsysteem 'niet mee naar huis' ('problemen loslaten') maar is voldoende betrokken <i>Aanvullende indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - - 	
Handelingsdimensie Handelt vanuit zicht op eigen sterke en zwakke kanten	<i>Vaste indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - handelt vanuit zicht op eigen sterke en zwakke kanten - vraagt desgewenst om ondersteuning van collega's <i>Aanvullende indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - - 	
Handelingsdimensie Kan stress hanteren	<i>Vaste indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - herkent spanning bij zichzelf en zet dit om in adequaat handelen - herkent spanning bij het cliëntsysteem en reageert hier adequaat op <i>Aanvullende indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - - 	
Handelingsdimensie Kan verantwoordelijkheid nemen en delen	<i>Vaste indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - maakt zelfstandig en op transparante wijze keuzes - neemt zelfstandig en op transparante wijze besluiten - neemt op transparante wijze verantwoordelijkheid en 	

Kerncompetentie: Zelfhantering	Indicatoren	Aantekeningen
	deelt die <i>Aanvullende indicatoren:</i> - -	
Handelingsdimensie Kan reflecteren op zelfhantering	<i>Vaste indicatoren:</i> - reflecteert op de eigen zelfhantering en betreft hierbij feedback van anderen - trekt op basis van reflectie conclusies voor zelfhantering in de toekomst <i>Aanvullende indicatoren:</i> - -	
Beoordeling kerncompetentie	met een cijfer van 0 - 10	

Beoordeling kerncompetentie	Geef aan op de schaal van 0-10 waar je zit. - Geef hierbij antwoord op de volgende vragen: - Wat heb je al gedaan/wat kun je al dat maakt dat je op dat punt in de schaal zit, maak hierbij verbinding met de handelingsdimensies - Waar zou je op het einde van de opleiding willen zitten, maak ook hierbij verbinding met de handelingsdimensies.	
------------------------------------	---	--

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Toelichting op eigen schaalbeoordeling:

Waar zou je op het einde van de basismodule willen zitten?

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Wat heb je dan aan het einde van de basismodule geleerd/bereikt/ontwikkeld?

(Eventuele) leerdoel(en) m.b.t. deze competenties

Beoordelingsformulier III: Kerncompetentie: communiceren

Naam deelnemer:

Kerncompetentie: Communiceren	Indicatoren	Aantekeningen
Handelingsdimensie Kan communiceren vanuit de basisattitude	<p><i>Vaste indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - sluit aan bij de hulpvraag van het gezin - stemt af op het angstniveau van het gezin - richt zich op wat goed gaat - is vasthoudend - werkt transparant - is echt - erkent culturele en etnische achtergronden - is respectvol in zijn benadering - beschouwt crisissen als kansen - is lerend en nieuwsgierig <p><i>Aanvullende indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - - 	
Handelingsdimensie Kan sensitief responsief zijn	<p><i>Vaste indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - nodigt het cliëntsysteem uit hun verhaal te vertellen - luistert actief naar het verhaal/de signalen en reageert daar adequaat op - stelt verhelderende vragen - stelt de ander op zijn gemak - bevestigt de impact van het verhaal - geeft de ander het gevoel begrepen te zijn <p><i>Aanvullende indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - - 	
Handelingsdimensie Kan constructief en op basis van gelijkwaardigheid communiceren	<p><i>Vaste indicatoren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zendt inhoudelijk relevante boodschappen uit en checkt of de boodschap juist is overgekomen - ontvangt de respons op eigen boodschap - hanteert het betrekkingniveau adequaat - geeft op inhouds- en betrekkingniveau dezelfde boodschappen - schat de impact van de boodschap van het cliëntsysteem in - geeft en ontvangt gedrags- en gevoelsreflecties - stelt vragen en vraagt door - onderscheidt hoofd- en bijzaken - vat samen en checkt of de samenvatting klopt 	

Kerncompetentie: Communiceren	Indicatoren	Aantekeningen
	<i>Aanvullende indicatoren:</i> - -	
Handelingsdimensie Kan communiceren in het kader van het handelingsplan	<i>Vaste indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - verwoordt de pedagogische hulpvraag in de taal van het cliëntstelsysteem - geeft heldere uitleg over de te nemen stappen en de wijze van werken - zet handelingsplan op papier in de taal van het cliëntstelsysteem - evalueert tijdens een gesprek in de taal van het cliëntstelsysteem <i>Aanvullende indicatoren:</i> - -	
Handelingsdimensie Kan rapporteren	<i>Vaste indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - kan op een heldere manier, mondeling verslag uitbrengen van zijn/haar werkzaamheden, en de stijl van praten aanpassen aan de luisteraar - kan schriftelijk, op een heldere en duidelijke manier, evaluatiegegevens aanleveren en de schrijfstijl aanpassen aan de lezer <i>Aanvullende indicatoren:</i> - -	
Handelingsdimensie Kan handelen bespreekbaar maken en verantwoorden	<i>Vaste indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - kan eigen en andermans handelen bespreekbaar maken - kan eigen handelwijze en besluitvorming expliciteren - kan eigen handelwijze en besluitvorming verantwoorden <i>Aanvullende indicatoren:</i> - -	
Beoordeling kerncompetentie	met een cijfer van 0 – 10.	

Beoordeling kerncompetentie	Geef aan op de schaal van 0-10 waar je zit. - Geef hierbij antwoord op de volgende vragen: - Wat heb je al gedaan/wat kun je al dat maakt dat je op dat punt in de schaal zit, maak hierbij verbinding met de handelingsdimensies - Waar zou je op het einde van de opleiding willen zitten, maak ook hierbij verbinding met de handelingsdimensies.	
------------------------------------	---	--

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Toelichting op eigen schaalbeoordeling:
Waar zou je op het einde van de basismodule willen zitten?
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Wat heb je dan aan het einde van de basismodule geleerd/bereikt/ontwikkeld?

(Eventuele) leerdoel(en) m.b.t. deze competenties

Beoordelingsformulier IV: Kerncompetentie: samenwerken

Naam deelnemer:

Kerncompetentie: Samenwerken	Indicatoren	Aantekeningen
Handelingsdimensie Samenwerken met het cliëntsysteem	<i>Vaste indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - bespreekt wederzijdse verwachtingen ten aanzien van het samenwerken met het cliëntsysteem en houdt de realiteit in het oog - stelt een contract op en maakt afspraken met het cliëntsysteem, komt deze na en spreekt, indien nodig, cliëntsysteem aan op hun afspraken - benoemt ieders verantwoordelijkheden en handelt hiernaar <i>Aanvullende indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - - 	
Handelingsdimensie Samenwerken met andere disciplines	<i>Vaste indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - overlegt met andere disciplines, expliciteert hierbij het eigen handelen en betreft andere disciplines in eigen afwegingen - consulteert andere disciplines en verstrekt consultatie - levert een bijdrage in de besluitvorming tezamen met andere disciplines <i>Aanvullende indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - - 	
Beoordeling kerncompetentie	met een cijfer van 0 – 10.	

Beoordeling kerncompetentie	<p>Geef aan op de schaal van 0-10 waar je zit.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Geef hierbij antwoord op de volgende vragen: - Wat heb je al gedaan/wat kun je al dat maakt dat je op dat punt in de schaal zit, maak hierbij verbinding met de handelingsdimensies - Waar zou je op het einde van de opleiding willen zitten, maak ook hierbij verbinding met de handelingsdimensies. 	
------------------------------------	---	--

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Toelichting op eigen schaalbeoordeling:
Waar zou je op het einde van de basismodule willen zitten?
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Wat heb je dan aan het einde van de basismodule geleerd/bereikt/ontwikkeld?

--

(Eventuele) leerdoel(en) m.b.t. deze competenties

--

Beoordelingsformulier V: competentiegericht werken

Naam deelnemer:

Kerncompetentie: Competentiegericht werken	Indicatoren	Aantekeningen
Handelingsdimensie Vergroten van de mogelijkheden van het cliëntsysteem	<i>Vaste indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - houdt zichtbaar rekening met de mogelijkheden en beperkingen van het cliëntsysteem - spreekt het cliëntsysteem aan op aanwezige mogelijkheden en stimuleert hen die te benutten - ondersteunt bij het vinden van eigen oplossingen - biedt emotionele steun bij positieve en negatieve ervaringen - benoemt en bekrachtigt de vorderingen van het cliëntsysteem <i>Aanvullende indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - - 	
Handelingsdimensie Leren van vaardigheden	<i>Vaste indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - doet gewenst gedrag voor - oefent gewenst gedrag met het cliëntsysteem en de afzonderlijke gezinsleden - geeft uitleg over het effect van handelen - geeft adviezen die passen bij het cliëntsysteem <i>Aanvullende indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - - 	
Beoordeling kerncompetentie	met een cijfer van 0 – 10.	

Beoordeling kerncompetentie	<p>Geef aan op de schaal van 0-10 waar je zit.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Geef hierbij antwoord op de volgende vragen: - Wat heb je al gedaan/wat kun je al dat maakt dat je op dat punt in de schaal zit, maak hierbij verbinding met de handelingsdimensies - Waar zou je op het einde van de opleiding willen zitten, maak ook hierbij verbinding met de handelingsdimensies. 	
------------------------------------	---	--

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
<p>Toelichting op eigen schaalbeoordeling:</p>
<p>Waar zou je op het einde van de basismodule willen zitten?</p> <p>0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10</p>
<p>Wat heb je dan aan het einde van de basismodule geleerd/bereikt/ontwikkeld?</p>

(Eventuele) leerdoel(en) m.b.t. deze competenties

Beoordelingsformulier VI: Kerncompetentie: procesbegeleiding

Naam deelnemer:

Kerncompetentie: Procesbegeleiding	Indicatoren	Aantekeningen
Handelingsdimensie Kan invoegen	<i>Vaste indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - gedraagt zich als gast - toont respect voor en houdt expliciet rekening met de (andere) normen en waarden en de (culturele en etnische) achtergrond) van het cliëntsysteem - toont respect voor en houdt expliciet rekening met de privacy van het cliëntsysteem - toont respect voor de eigenheid van het cliëntsysteem <i>Aanvullende indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - - 	
Handelingsdimensie Leiding geven aan het proces	<i>Vaste indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - geeft leiding aan de samenwerking met het cliëntsysteem en aan het proces van hulpverlening en betreft hierin de inbreng van het cliëntsysteem - is helder in zijn aanpak naar alle partijen - neemt volgbare stappen en beslissingen en betreft hierin het cliëntsysteem <i>Aanvullende indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - - 	
Handelingsdimensie Verantwoordelijkheid dragen	<i>Vaste indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - kan verantwoordelijkheid dragen en hierover verantwoording afleggen aan alle betrokkenen - kan vanuit de dialoog het cliëntsysteem wijzen op eigen taken en verantwoordelijkheden <i>Aanvullende indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - - 	
Handelingsdimensie Hulpverleningsproces afronden	<i>Vaste indicatoren:</i> <ul style="list-style-type: none"> - ondersteunt het gezin bij het gefaseerd afbouwen van het hulpverleningsproces - rondt het hulpverleningsproces af door o.a. resultaten te benoemen, mogelijke vervolghulp te bewegwijzieren en afscheid te nemen - neemt na afronding contact op in het kader van follow-up 	

Kerncompetentie: Procesbegeleiding	Indicatoren	Aantekeningen
	<i>Aanvullende indicatoren:</i> - -	
Beoordeling kerncompetentie	Met een cijfer van 0 – 10.	

Beoordeling kerncompetentie	<p>Geef aan op de schaal van 0-10 waar je zit.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Geef hierbij antwoord op de volgende vragen: - Wat heb je al gedaan/wat kun je al dat maakt dat je op dat punt in de schaal zit, maak hierbij verbinding met de handelingsdimensies - Waar zou je op het einde van de opleiding willen zitten, maak ook hierbij verbinding met de handelingsdimensies. 	
--	---	--

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
<p>Toelichting op eigen schaalbeoordeling:</p>
<p>Waar zou je op het einde van de basismodule willen zitten?</p> 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Wat heb je dan aan het einde van de basismodule geleerd/bereikt/ontwikkeld?

(Eventuele) leerdoel(en) m.b.t. deze competenties

Bijlage 4: Startassessment

Kerncompetentie	Gemiddelde score	Leerdoel(en)
Methodisch Handelen		
Zelfhantering		
Communiceren		
Samenwerken		
Competentie gericht werken		
Proces begeleiding		

Bijlage 3: Portfolio

Het begrip portfolio komt oorspronkelijk uit de wereld van de kunst en de architectuur. Kunstenaars en architecten kunnen bij hun sollicitaties niet volstaan met diploma's en mooie verhalen hoe goed ze zijn. Ze tonen hun kwaliteiten door een verzameling eigen werk. Afbeeldingen, gemaakte producten en resultaat van behaald succes verzamelen ze in mappen die portfolio's worden genoemd. Met behulp van een portfolio wordt geprobeerd anderen te overtuigen van de kwaliteit van hun werk.

Ook in het onderwijs en het werkveld wordt steeds meer gewerkt met portfolio's. Tijdens de basismodule *IP*T wordt er door jou ook een portfolio aangelegd.

Functie van portfolio

De functie van een portfolio is:

1. Representatie: de inhoud levert een zodanige bewijsvoering op dat tot aftekening van competenties kan worden overgegaan.
2. Registratie: het geeft zicht op de voortgang van het leerproces: waar zit ik, waar ben ik mee bezig?
3. Reflectie: het geeft zicht op de sturing en begeleidingskant van het leerproces.

In dit portfolio komen de bewijzen waarmee je kunt aantonen dat je de vereiste beroepscompetenties (kerncompetenties) hebt verworven. Daarnaast geef je aan welke competenties en leerdoelen je de komende tijd zult gaan ontwikkelen. Je portfolio bestaat dus uit een verzameling van werken, resultaten, beschrijvingen van relevante activiteiten en evaluaties en analyses.

Wat moet er in elk geval in het portfolio?

- Een voorwoord / inleiding met daarin opgenomen een leeswijzer.
- Inhoudsopgave en paginanummering.
- Zelfbeoordeling van je startassessment.
- (Smart) leerdoelen die je daaruit concludeert (minimaal 1 leerdoel per competentie).
- Alle 6 de competenties dienen te worden bewezen op basisniveau, ook wanneer je in de zelfbeoordeling bij de aanvang al een voldoende scoorde.
- Per competentie moet je 3 bewijzen aanleveren, dus dat zijn in totaal $6 \times 3 = 18$ bewijzen (hieronder worden wat voorbeelden genoemd van mogelijke bewijzen).
- Voor de competentie methodisch handelen worden de 3 bewijzen gekoppeld aan de vier perspectieven (systeem/competentie/communicatie/oplossingsgericht).
- Elk bewijs begint met een zogenaamd START-formulier (zie bijlage 4 informatie assessment deelnemers)
- Elk bewijs wordt afgesloten met een reflectie (zie bijlage 5).
- Het portfolio dient tevens minimaal 1 beeldopname te bevatten (op schijfje of stick) waarop zichtbaar wordt dat er vraaggericht gewerkt wordt met een gezin, vanuit empowerment en dat de basisattitude wordt ingezet.
- Ook bij de beeldopname geldt dat er per opname een START formulier is ingevuld. Hierdoor wordt duidelijk wat er met de beelden aangetoond wordt. Per geselecteerd fragment wordt aangegeven waarvoor deze beelden een bewijs zijn.
- Je portfolio wordt afgesloten met een nieuwe zelfbeoordeling van de 6 competenties en een totaalreflectie.
- Van de werkbegeleider wordt verwacht dat hij/zij een verslag aanlevert waarin per competentie aangegeven wordt wat het niveau van functioneren van de cursist, aan het eind van de basismodule is, en in hoeverre de inhoud van de bewijzen in het portfolio herkend en erkend worden.

Je bent vrij om te kiezen welke bewijzen je in je portfolio opneemt. De gevarieerde vormen die hieronder genoemd worden zijn voorbeelden, zeker geen complete opsomming!

- Werkplan/behandelplan of evaluatie van een gezin (namen en persoonlijke gegevens moeten geanonimiseerd zijn)

- Soorten middelen (bv dagelijkse routine interview, analysemiddel, gedragsoefening, beloningssysteem e.d.) die je hebt ingezet, uitgewerkt en verantwoord.
- Een gespreksverslag waaruit blijkt dat je met het gezin op een voor hen passende wijze communiceert.
- Een door jou gemaakt verslag van een overleg met andere betrokkenen om bijv. de samenwerking met hen te verduidelijken.
- Reflectie over eigen ontwikkelpunten (bijv. a.d.h.v. een intervisie of werkbegeleiding). Om het objectief te laten zijn moet een dergelijk verslag een reactie van andere betrokkenen bevatten (dus in dit geval van de intervisie genoten of van je werkbegeleider).
- Beschreven feedback gericht op een van de competenties, vanuit ouders, werkbegeleiding, teamoverleg, collega's of intervisie waaruit blijkt dat je aan voor jou relevante punten hebt gewerkt.
- Formulieren waarop zichtbaar is dat je met gezinnen hun netwerk in beeld hebt gebracht.
- Beeldopnamen waaruit specifieke geslaagde interventies zichtbaar worden.
- Door jezelf ontwikkeld materiaal dat je in de hulpverlening hebt ingezet zoals vragenlijsten, scorelijsten, beloningssystemen, afspraken kaarten, psycho-educatie, oefeningen e.d. voorzien van een verantwoording.
- Bewijzen van EVC's Eerder Verworden Competenties (maximaal 2!) dit kunnen diploma's, getuigschriften etc. zijn. Geef hierbij duidelijk aan wanneer en hoe je deze specifieke kennis en vaardigheden in je huidige werk binnen de gezinnen inzet en kunt gebruiken.

Beoordeling van het Portfolio:

Het portfolio wordt beoordeeld door 2 assessoren. Dit kan leiden tot:

- Voldaan:** Er vindt geen eindgesprek plaats;
- Voldaan, maar** er liggen op bepaalde punten nog vragen er vindt een gesprek plaats. De deelnemer wordt vooraf op de hoogte gebracht van de vragen die besproken worden;
- Niet voldaan** deelnemer wordt op de hoogte gebracht en krijgt schriftelijk feedback om de portfolio aan te passen. Binnen 3 maanden vindt herkansing plaats.

Eigendom Portfolio

Je bent als deelnemer aan de basismodule verantwoordelijk voor je eigen leerproces. Dit leerproces laat je anderen zien in je portfolio, wat betekent dat jij als deelnemer alle onderdelen van het portfolio voorbereidt en beheert. Het portfolio is eigendom van jou als deelnemer en daardoor ben jij als eigenaar verantwoordelijk.

Bijlage 4: Startformulier

Startformulier

Titel bewijsstuk:

Datum:

Bewijs hoort bij competentie:

Instelling/opdrachtgever:

Jouw rol/functie daarin:

Korte omschrijving bewijsmateriaal:

Geef aan op welk beheersingsniveau jezelf inschat dat je bent (op schaal 0-10) met betrekking tot de betreffende competentie en motiveer de bewijslast:

Welke leerpunten/doelen formuleer je naar aanleiding van deze bewijslast:

Referenties:

Met welke theorie kun je een koppeling maken en beschrijf kort waarom.

Bijlage 5: Reflectieverslag

Reflectie op het bewijs: kerncompetentie

Waar stond je eerst?

Waar sta je nu en waarom?

Welke stappen heb je gezet en waarom?

Wat was het resultaat en waarom?

Wat wil je nog verder ontwikkelen en hoe?

Eindassessment

Kerncompetentie	Score start	Score einde	Op welke manier gewerkt aan leerdoel(en)	Nieuwe leerdoel(en)
Methodisch Handelen				
Zelfhantering				
Communiceren				
Samenwerken				
Competentiegericht werken				
Proces begeleiding				